

Barcelona, 26 d'abril del 1952.

Sr. Brunet: Parlant del llibre "Cambó", del Sr. Jesús Pabon, escriu vostè les següents línies, al darrer núm. de "Destino":

"Cuáles son los principales puntos de vista, o de apoyo, de la obra del señor Pabón?... En primer término resalta el antiseparatismo esencial de Cambó... Cambó era un hispanófilo y españolista, como Torras y Bages, como Maragall, como todos los pensadores derechistas de su tiempo. El regionalismo de estos hombres se apoyaba no precisamente en un vago romanticismo, sino en la más pura tradición, convencidos de que la desnaturalización de Cataluña sólo podía desembocar en la anarquía..."

El segundo punto de apoyo de la obra del señor Pabón es la constante confusión de la izquierda catalana..."

Per si no ha llegit el llibre de Francesc Cambó "Per la Concòrdia", publicat l'any 1930, he copiat les següents línies:

"Es possible que, ... s'hagi suprimit un problema que tal esclat tingué durant un quart de segle i que, abans de 1898, portava ja una gestació de mitja centúria? Si així fos, hauríem de convenir en una d'aquestes dues coses: o que la Dictadura ha tingut una eficàcia que mai, en cap temps ni en cap país, no ha tingut cap règim de força, o que a Catalunya hi hagué, durant vint-i-cinc anys, un grup d'homes genials que saberen inventar i sostenir la més gran i singular ficció que han vist els segles.

... De tots els qui proclamen la mort del catalanisme i la definitiva liquidació del problema català, jo crec que qui n'està més sincerament convençut és el general Primo de Rivera... I com... la veu del general Primo de Rivera és la que més es sent -- gairebé és l'única que es deixa sentir -- no és estrany que la massa immensa dels qui no tenen altres idees ni veuen altres realitats que les que els altres els subministren, comparteixin la seva opinió...

Creure's investit d'un do d'infalibilitat i

estar convençut que les disconformitats possibles no tenen cap força, dona, a l'home posseït d'aquelles conviccions, una gran empenta d'acció que duu als èxits màxims... com també als màxims cataclismes,,,

Qui havia de creure que el règim tsarista -- el qual ningú no atacava a Rússia...perquè no s'hauria tolerat -- no comptés amb l'adhesió efusiva de la immensa majoria del país? Però un dia el règim tsarista fou atacat i no sortí ningú a la seva defensa: el tsar fou deposat, pres, executat a la fi, sense que a Rússia s'emprengués cap moviment seriós per a una restauració. De segur que el tsar Nicolau estava tan sincerament persuadit com el general Primo de Rivera de la conformitat, de l'adhesió efusiva de la immensa majoria del poble...

El problema català té per base, per única base, l'existència d'un fet diferencial català, d'una personalitat catalana inconfusible i indestructible, la qual, per a qui no sigui orb d'esperit, és tan forta i acusada, en el passat i en el present, en els fets històrics que l'han creada i en les realitats actuals que la mantenen, com ho pugui ésser la de Polònia, la d'Irlanda i la de Bohèmia...

Jo us dic que el dia en què s'acabarà el règim actual, tant si és dins un any com si és dins un quart de segle, l'acció política catalanista, l'esforç dels catalans perquè sigui consagrat el fet diferencial català, serà més extens i més intens que mai, perquè serà expressió d'una consciència molt més forta del fet diferencial català...

Les bases essencials d'una concòrdia són dues: la consagració de la unitat de Catalunya mitjançant la creació d'organismes centrals que englobin directament tot el territori català, i el reconeixement definitiu que la llengua catalana és la llengua pròpia dels catalans..."

I unes línies d'Enric Prat de la Riba, dretista català, a "La Veu de Catalunya" del 25 de juliol del 1899:

"...No som espanyolistes perquè l'Estat espanyol és incorregible i abans de governar bé i honradament i donar satisfacció a les aspiracions de Catalunya, preferirà que tot s'enfonsi..."

I, encara, unes altres línies del senyor Prat de la Riba, a "La Veu de Catalunya" del 20 d'agost del 1899:

"...si voler per Catalunya llibertat, civilització, benestar, és anar contra Espanya, anem contra Espanya; si desitjar institucions de la terra, compostes de gent de casa, amb plena llibertat d'acció per regir els nostres interessos, és anar contra Espanya, anem contra Espanya; si conservar i fer viure el nostre dret i reposar en el seu lloc d'honor la nostra llengua és anar contra Espanya, anem contra Espanya; i no sols hi anem, sinó que hi hem anat i hi anirem sempre..."

Amb referència a "la constante confusión de la izquierda catalana" vostè i tots els catalans sabem que, des del 1931 fins que esclatà la rebel·lió franquista, Catalunya tenia un Govern democràtic, un Parlament democràtic, lleis pròpies en llengua pròpia, i que, en tota democràcia, existeixen tota mena de partits, com és molt lògic, perquè si, en una democràcia, no hi ha llibertat d'àmplia associació, ja no és una democràcia: és una dictadura, com la de Primo de Rivera, com la de Franco i com la de Stalin.

UN CATALÀ.